บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

เมื่อกล่าวถึงสถิติ คนทั่วไปมักจะนึกถึงตัวเลขจำนวนมากที่เรียงกันเป็นแถว เป็นตาราง หรืออาจจะนึกไปถึงสูตรหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่มีลักษณะแปลกไม่คุ้นตา เข้าใจยาก จนมองไม่เห็นว่าจะเกิดประโยชน์อะไรบ้างถ้าได้เรียนรู้ แต่ความเป็นจริงแล้ว สถิติมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนเราอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ไม่ว่าจะเป็นนักวิชาการ นักธุรกิจ นักบริหาร นักศึกษา ฯลฯ ความรู้ทางสถิติย่อมอำนวยประโยชน์ต่อการศึกษาและการงานอย่างมากมาย (บุญเสริม วีสกุล,2517)

คำว่า "สถิติ" (Statistics) มีรากศัพท์มาจากคำว่า State ดังนั้น ความหมายดั้งเดิมของสถิติจึงเน้นที่ข้อมูล (Data) หรือข่าวสาร (Information) ซึ่งเป็นประโยชน์แก่รัฐ (State) หรือประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น ข้อมูลในการบริหารงานหรือการวางแผนเกี่ยวกับกำลังคน การเก็บภาษีอากร การจัดการศึกษา การสาธารณสุข ตลอดจนการเกณฑ์ทหารเข้าประจำการเพื่อรักษาความปลอดภัยและป้องกันประเทศ ดังนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดทำสถิติตัวเลขดังกล่าว เพื่อให้การบริหารและจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศเกิดอย่างประโยชน์สูงสุด

ในสมัยต่อมา นักคณิตศาสตร์และนักสถิติจำนวนมาก ได้มีการค้นคว้าเพื่อพัฒนาทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการ จึงทำให้คำว่าสถิติในปัจจุบันมีความหมายกว้างขึ้นกว่าเดิม โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ,2537)

1. สถิติ ในความหมายของ "ข้อมูลสถิติ" หรือ "Statistical Data" ซึ่งหมายถึงตัวเลข (Numeral) ที่แทนข้อเท็จจริง (Numercial Facts) ของสิ่งที่เราสนใจ เช่น สถิติการมาเรียนของนักเรียน สถิติอุบัติเหตุการจราจรในกรุงเทพมหานคร ฯลฯ

2. สถิติ ในความหมายของ "สถิติศาสตร์" ซึ่งหมายถึงศาสตร์เกี่ยวกับวิธีการ (Method) ที่ใช้ในการศึกษาข้อมูล หรือที่เรียกว่า "ระเบียบวิธีทางสถิติ" (Statistical Method) ซึ่งประกอบด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล (Collection of Data) การนำเสนอข้อมูล (Presentation of Data) การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data) และการตีความหมายข้อมูล (Interpretation of Data) ดังนั้น สถิติในความหมายนี้จึงเป็นเครื่องมือ (tool) ที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของนักวิจัย นักประเมินผล นักวิชาการ และนักบริหารทุกสาขา

3. สถิติ ในความหมายของ "ค่าสถิติ" ซึ่งหมายถึง ค่าตัวเลขที่คำนวณได้จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างประชากร (Sample Data) ตัวอย่างลักษณะของค่าสถิติ เช่น ค่าเฉลี่ยเลขคณิตของกลุ่มประชากร ($\bar{X}$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างประชากร (S_x หรือ S.D.), สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x และ y ของกลุ่มตัวอย่างประชากร (r_{xy})

4. สถิติ ในความหมายของ "วิชาสถิติ" หมายถึง วิชาวิทยาศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งมีเนื้อหาและรากฐานมาจากวิชาคณิตศาสตร์ (Mathematics) และตรรกวิทยา (Logic) ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาทฤษฎีและเทคนิคใหม่ ๆ ทางสถิติเพิ่มขึ้นมาเรื่อย ๆ ทำให้ขอบข่ายของวิชาสถิติมีความหมายกว้างขวาง และมีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์แขนงอื่น ๆ เช่น เศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ จิตวิทยา ศึกษาศาสตร์ มนุษยศาสตร์

จากความหมายข้างต้น นับว่าสถิติเป็นศาสตร์ที่เอื้อประโยชน์แก่หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หรือองค์กรเอกชน ฯลฯ ซึ่งจำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางสถิติช่วยในการตัดสินใจให้ถูกต้องมากยิ่งขึ้น เพื่อการวางแผนต่อไป โดยข้อมูลทางสถิติดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้กับงานต่าง ๆ ได้ดังนี้ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2539)

1. งานด้านการวางแผน ในการพัฒนาประเทศจะพบว่า รัฐบาลมีวัตถุประสงค์ที่จะเพิ่มรายได้ของประชากร เพื่อทำให้ประชากรมีความเป็นอยู่ที่ดี ดังนั้น รัฐบาลจะต้องวางแผนโดยอาศัยข้อมูลทางสถิติในด้านต่าง ๆ อาทิ สถิติประชากร สถิติการศึกษา สถิติแรงงาน สถิติอุตสาหกรรม สถิติการเกษตร ฯลฯ

2. งานด้านธุรกิจ การดำเนินธุรกิจต่าง ๆ จำเป็นต้องทราบถึงความเป็นไปและการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับธุรกิจที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ เช่น ต้นทุน ยอดขาย ราคาขาย ฯลฯ นอกจากนั้น หน่วยงานต่าง ๆ ในแต่ละธุรกิจยังจำเป็นต้องใช้เหตุการณ์ในอดีตหรือข้อมูลทางสถิติ เพื่อทำนายสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติขั้นสูง และทฤษฎีต่าง ๆ ทางสถิติเพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการวางแผน

3. งานด้านเกษตรกรรม เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่างก็ต้องการที่จะเพิ่มผลผลิต ซึ่งการเพิ่มผลผลิตจะต้องพิจารณาข้อมูลทางสถิติในด้านต่าง ๆ เช่น ปริมาณน้ำ ขนาดของพื้นที่ แรงงาน สภาพดิน สภาพอากาศ เทคนิคการผลิต ฯลฯ แล้วนำข้อมูลเหล่านี้ไปวิเคราะห์ในการวางแผนเพื่อที่จะลดต้นทุนหรือเพิ่มผลผลิต ตลอดจนพัฒนาคุณภาพของผลผลิตให้ดียิ่งขึ้น

4. งานด้านอื่น ๆ อาทิ การแพทย์ การวิจัย การวางแผนการทดลองงานด้านวิทยาศาสตร์ ที่จะต้องใช้สถิติในการวิจัย เพื่อให้การวิเคราะห์และการสรุปผลทำได้อย่างถูกต้อง

อย่างไรก็ตาม ทุกวันนี้เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่า สื่อมวลชนมีอิทธิพลและบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสนอข่าวสารในหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์สามารถเสนอเนื้อหาได้ในปริมาณมาก และเสนอรายละเอียดของเนื้อหาได้ลึกซึ้งที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น (ยงยุทธ รักษาศรี, 2530) ซึ่งการนำเสนอข่าวสารในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น องค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญคือ การรวบรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เช่น เอกสาร บันทึก หนังสืออ้างอิง และข้อมูลสถิติ จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ มาอธิบายหรือประกอบการรายงานข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (ครุณี หิรัญรักษ์, 2537) เพราะการรายงานอย่างผิวเผิน นอกจากจะไม่ได้ให้ข้อเท็จจริงและไม่สร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่านแล้ว หนังสือพิมพ์คู่แข่งขันที่รายงานได้ลึกซึ้ง

และน่าเชื่อถือกว่า อาจจะแย่งผู้อ่านไปเสียด้วย ดังนั้น การรายงานวิธีหนึ่งที่ได้ข้อเท็จจริงที่แม่นยำเที่ยงตรงกว่าวิธีอื่นได้แก่ การหาข้อมูลโดยการวิจัย เพราะตัวเลขสามารถให้ความน่าเชื่อถือกับผู้อ่านได้เสมอ (พีระ จิรโสภณ, 2532) ดังนั้น การนำข้อมูลทางสถิติมาใช้ควบคู่กับการเสนอข่าวสาร นอกจากจะสร้างความน่าเชื่อถือแก่ผู้อ่านแล้ว ยังอาจทำให้ผู้อ่านสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตหรือหน้าที่การงานประจำวันได้

การนำเสนอข้อมูลทางสถิติในหนังสือพิมพ์รายวัน ปัจจุบันมีหลายรูปแบบ และเสนอประกอบเนื้อหาหลายประเภท เช่น

ตัวอย่างที่ 1.1 ข้อมูลทางสถิติเสนอประกอบข่าวเศรษฐกิจ

กสิกรฯเผยมาตรการแบงก์ชาติไร้ผล

รายงานข่าวจาก บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย เปิดเผยว่า จากการที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ออกมาตรการ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง ของบัญชีเงินฝากของผู้มีถิ่นฐานต่างประเทศอายุต่ำกว่า 1 ปี 7% และเตรียมออกพันธบัตรรวงเงิน 1 หมื่นล้านบาท ดูดซับสภาพคล่องและพัฒนาอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน ว่ามาตรการดังกล่าวไม่อาจสร้างภาระต้นทุนและไม่ส่งผลต่อการดำเนินการของระบบธนาคารพาณิชย์มากนัก เนื่องจากมีแนวโน้มการปรับอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวลงตามกลไกตลาดอยู่แล้ว และตามปกติดำรงสภาพคล่องอยู่แล้วในอัตรา 7% ทั้งนี้เป็นเงินฝากที่ ธปท. 2% เป็นเงินสดที่ธนาคารพาณิชย์ 1.5% และอยู่ในรูปของ ELIGIBLE SECURITIES ต่างๆ อีก 3.5% หรือเท่ากับ 765 ล้านบาท จากมาตรการดังกล่าวทำให้ธนาคารพาณิชย์ต้องสูญเสียรายได้จากดอกเบี้ยไปประมาณ 75.6 ล้านบาทต่อปี คิดเป็น 0.28% ของยอดเงินฝากรวมของบัญชีผู้มีถิ่นฐานต่างประเทศ ซึ่งค่อนข้างน้อยมาก นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่แห่งหนึ่งมีการปรับล่วงหน้าไปแล้วจาก 10% เป็น 5% ซึ่งมากกว่าต้นทุนที่จะเพิ่มขึ้นประมาณ 0.28%

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 22 กรกฎาคม 2538 หน้า 7

ตัวอย่างที่ 1.2 ข้อมูลทางสถิติเสนอประกอบข่าวการศึกษา

ผลเอนเทรานซ์รอบ 2 รู้วันนี้ มีสิทธิ์ได้ 34,585 คน

นายเกษม วัฒนชัย ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการประกาศผลรายชื่อผู้มีสิทธิ์เข้าสอบสัมภาษณ์และรายงานตัวในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ของทบวงมหาวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา 2538 ในรอบ 2 จำนวนผู้ที่สอบผ่านข้อเขียนในการสอบรอบแรกมีทั้งสิ้น38,377 คน ทั้งนี้ได้สอบสัมภาษณ์รอบแรกไปแล้วเมื่อวันที่ 8-10 พฤษภาคม ที่ผ่านมา ปรากฏว่ามีจำนวนผู้สละสิทธิไม่มาสอบสัมภาษณ์และไม่ผ่านการสอบสัมภาษณ์รวม 3,792 คน เพราะฉะนั้นจำนวนผู้ที่มีสิทธิได้รับการพิจารณารับรอบ 2 มีจำนวน 34,585 คน

นายเกษม กล่าวว่า ผู้มีสิทธิเข้าสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายในรอบที่ 2 นั้น แบ่งเป็นสถาบันของรัฐบาลจำนวน 27,653 คน สถาบันเอกชนจำนวน 6,932 คน สำหรับจำนวนผู้สอบผ่านข้อเขียนทั้งหมด 34,585 คนนั้นมาจากผู้ที่สอบสัมภาษณ์ในรอบแรกแล้วมีการเปลี่ยนอันดับจำนวน 1,844 คน ผู้ที่เข้าสอบสัมภาษณ์ในรอบแรกแล้ว ไม่ได้รับการเปลี่ยนอันดับจำนวน 29,472 คน และผู้ที่ไม่มีรายชื่อในการประกาศผลในรอบแรก แต่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาใหม่จำนวน 3,269 คน เพราะฉะนั้นผู้ที่ต้องการเข้าสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกายในรอบปีที่ 2 ได้แก่ ผู้ที่ได้รับการเปลี่ยนอันดับ และผู้ที่ถูกคัดเลือกเข้ามาใหม่รวม 4,133 คน ในวันที่ 22 พฤษภาคม

นายเกษม กล่าวอีกว่า สำหรับผู้ที่ไม่ผ่านการสอบสัมภาษณ์ในรอบแรกมีจำนวน 80 คน ทั้งนี้ ทบวงได้นำรายชื่อของผู้ที่ไม่ผ่านการสอบสัมภาษณ์มารวมคัดเลือกในรอบที่ 2 ปรากฏว่า มีผู้ได้รับการเปลี่ยนอันดับให้สูงขึ้นกว่าเดิมจำนวน 2 คน ส่วนอีก 51 คน คือผู้ที่ไม่ผ่านการคัดเลือกทั้ง 2 รอบ สำหรับนักเรียนที่สอบรอบ 2 นั้น สามารถตรวจรายชื่อได้จากสื่อมวลชนทุกแขนงต่างๆ เหมือนในรอบแรก โดยจะเริ่มประกาศผลตั้งแต่เวลา 18.00 น. ของวันที่ 17 พฤษภาคม เป็นต้นไป

ส่วนทางทบวงฯ จะแจ้งผลสอบทางไปรษณีย์ด้วยซองสีเหลือง ไปที่บ้านของผู้สอบไม่เกินวันที่ 18 พฤษภาคม นี้ อย่างแน่นอน

ที่มา : หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ฉบับวันที่ 17 พฤษภาคม 2538 หน้า 11

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตัวอย่างที่ 1.3 ข้อมูลทางสถิติเสนอประกอบข่าวกีฬา

"ทั้งสวยทั้งเก่ง" แม็คคาแน่า มาธีวา สาวสวยนักหวดบัดแกเรียชูถ้วยรางวัลพร้อมทั้งรอยยิ้มอันแสนหวานน่ารัก หลังจากคว้าแชมป์เทนนิสแบงก์ออฟเดอะเวสต์ โดยเอาชนะอาธิ ซุกิยาม่า จากญี่ปุ่นไปในรอบชิงชนะเลิศ 6-3, 6-4 เมื่อวันที่ 6 พ.ย. 38 (ภาพเอพี)

ที่มา : หนังสือพิมพ์สยามกีฬา
ฉบับวันที่ 5 พฤศจิกายน 2538
หน้า 3

ตัวอย่างที่ 1.4 ข้อมูลทางสถิติประกอบบทความทางการเมือง

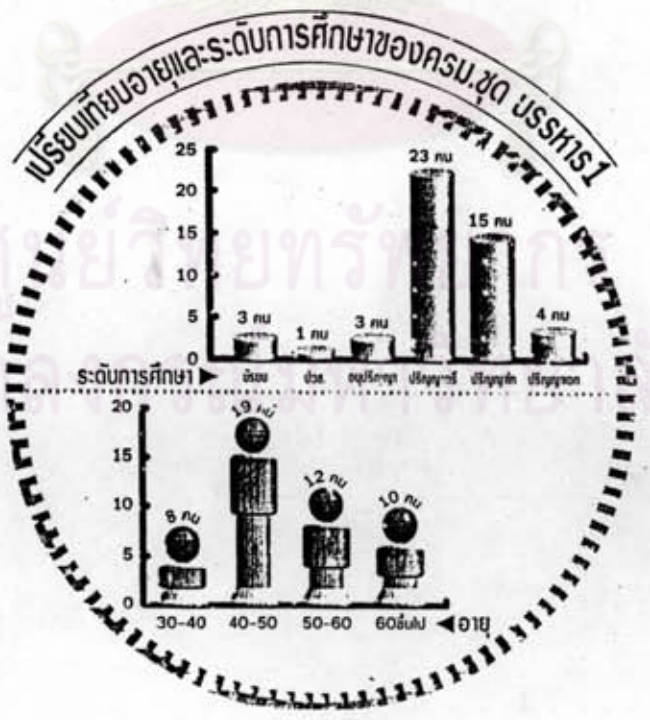

ที่มา : หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 19 กรกฎาคม 2538 หน้า 11

จากตัวอย่างและเนื้อหาข้างต้น ทำให้น่าสนใจที่จะศึกษาการใช้ข้อมูลทางสถิติที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวัน ทั้งที่เสนอเนื้อหาข่าวสารทั่วไปและเสนอข่าวสารเฉพาะด้าน เพื่อทราบว่ามีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหามากน้อยเพียงใด แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยวิธีการศึกษาในครั้งนี้คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวัน
2. เพื่อศึกษาปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวัน

ปัญหานำวิจัย

1. หนังสือพิมพ์คุณภาพ กับหนังสือพิมพ์ปริมาณ มีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาข่าวและเนื้อหาอื่นแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. หนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไป กับหนังสือพิมพ์เนื้อหาเฉพาะด้าน มีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาข่าวและเนื้อหาอื่นแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. เนื้อหาข่าวกับเนื้อหาอื่นในหนังสือพิมพ์รายวัน มีรูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติมาประกอบการเสนอแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

ขอบเขตของการวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้ จะศึกษารูปแบบและปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวัน อันได้แก่ ข่าว บทบรรณาธิการ บทความ สารคดี คอลัมน์ และอื่น ๆ ที่ไม่ใช่นวนิยายและการ์ตูน

2. ปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติ นับเป็นจำนวนชิ้น ในกรณีที่เนื้อหาใดมีข้อมูลทางสถิติประกอบมากกว่า 1 ชิ้น จะต้องตีกรอบหรือแยกหัวข้ออย่างชัดเจน

3. หนังสือพิมพ์รายวันที่ศึกษาในครั้งนี้ เลือกศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง โดยแบ่งออกเป็น

3.1 หนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไป จำนวน 4 ฉบับ

3.1.1 หนังสือพิมพ์คุณภาพ ได้แก่ มติชน และสยามรัฐ

3.1.2 หนังสือพิมพ์ปริมาณ ได้แก่ ไทยรัฐ และเดลินิวส์

3.2 หนังสือพิมพ์เนื้อหาเฉพาะด้าน จำนวน 4 ฉบับ คือ

3.2.1 หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ ได้แก่ ผู้จัดการรายวัน และกรุงเทพธุรกิจ

3.2.2 หนังสือพิมพ์ภาษา ได้แก่ สยามภีษารายวัน และโลกภีษารายวัน

4. ระยะเวลาที่ทำการศึกษาศึกษาในระยะเวลา 1 ปี คือตั้งแต่ วันที่ 1 มกราคม 2538 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2538 โดยการใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบหมุนเวียน

นิยามศัพท์

หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง หนังสือพิมพ์ภาษาไทยที่เสนอเนื้อหาสาระเหตุการณ์ต่าง ๆ ซึ่งพิมพ์ออกจำหน่ายเป็นประจำทุกวัน ในที่นี้ศึกษาเฉพาะหนังสือพิมพ์รายวันกรอบเช้าที่พิมพ์และจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน สยามรัฐ ไทยรัฐ เดลินิวส์ ผู้จัดการรายวัน กรุงเทพธุรกิจ สยามภีษารายวัน และโลกภีษารายวัน โดยแบ่งประเภท ของหนังสือพิมพ์รายวันที่ศึกษา 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 หนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไป เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่เสนอเนื้อหาหลากหลาย ไม่จำกัดเฉพาะเนื้อหาประเภทใดประเภทหนึ่ง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 หนังสือพิมพ์คุณภาพ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มุ่งให้ความสำคัญต่อเนื้อหาข่าวสารที่เน้นหนักในเรื่องที่ประชาชนควรรู้ เช่น ทางด้านการเมือง การศึกษา เศรษฐกิจและสังคมทั้งในและต่างประเทศและมักเน้นการรายงานวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ประกอบในคอลัมน์ ในที่นี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนและสยามรัฐ

1.2 หนังสือพิมพ์ปริมาณ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มุ่งให้ความสำคัญต่อเนื้อหาข่าวสารประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น เบาสมอง ในที่นี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและเดลินิวส์

กลุ่มที่ 2 หนังสือพิมพ์เนื้อหาเฉพาะด้าน เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่มุ่งเสนอเนื้อหาด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้อ่านหรือกลุ่มเป้าหมายหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 หนังสือพิมพ์เศรษฐกิจ เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาข่าวสารทางด้านเศรษฐกิจ ในที่นี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน และกรุงเทพธุรกิจ

2.2 หนังสือพิมพ์กีฬา เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาข่าวสารทางด้านกีฬา ในที่นี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามกีฬารายวัน และโลกกีฬารายวัน

ข้อมูลทางสถิติ หมายถึง ข้อเท็จจริงที่รวบรวมได้ โดยนำเสนอในรูปของตัวเลขบอกปริมาณ

รูปแบบของข้อมูลทางสถิติ หมายถึง ลักษณะของข้อมูลทางสถิติที่ใช้ประกอบเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย ในที่นี้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบบรรยาย เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลโดยใช้ตัวอักษรปนกับตัวเลข เช่น

"... เมื่อปี พ.ศ. 2537 เกิดความสูญเสียอันเนื่องมาจากน้ำมันเถื่อนมูลค่า 6,229 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นด้านภาษีสรรพสามิตจำนวน 4,295 ล้านบาท และการสูญเสียโอกาสทางการค้า 1,934 ล้านบาท..."

2. รูปแบบตาราง เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นแบบแผนโดยการขีดเส้นและจัดอย่างเป็นระเบียบทั้งข้อความและตัวเลข เช่น

ตารางปริมาณการผลิตน้ำมัน เปรียบเทียบกับปริมาณรถยนต์

ปี พ.ศ.	ปริมาณน้ำมัน (ล้านลิตร)	ปริมาณรถยนต์ (คัน)
2531	11,207	154,183
2532	13,188	213,536
2533	13,983	305,145

3. รูปแบบกึ่งบรรยายกึ่งตาราง เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลโดยจัดหมวดหมู่ระหว่างกลุ่มของตัวอักษรกับตัวเลข โดยไม่ใช้เส้นในการแบ่งหมวดหมู่นั้น ๆ เช่น

สถิติการจับกุมน้ำมันเถื่อนในประเทศไทย

ปี พ.ศ.2535	จับกุมได้ 1,701 ล้านลิตร
ปี พ.ศ.2536	จับกุมได้ 1,513 ล้านลิตร
ปี พ.ศ.2537	จับกุมได้ 2,075 ล้านลิตร

ความเห็นเกี่ยวกับผลกระทบต่อชีวิตประจำวันจากการขึ้นราคาน้ำมัน

ผลกระทบ	รวม	ชาย	หญิง
เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น	69.3 %	70.7 %	68.0 %
ราคาสินค้าแพงขึ้น	16.0 %	12.7 %	19.3 %
เสียค่าขนส่งมากขึ้น	5.0 %	6.7 %	3.3 %
อื่น ๆ	6.3 %	4.0 %	8.7 %
ไม่มีผลกระทบ	2.0 %	4.1 %	0.0 %

4. รูปแบบแผนภูมิ เป็นรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่แสดงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยใช้เส้น จุด ภาพ เพื่อแสดงความความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกับแนวความคิด อันเป็นการสรุปเน้นจุดสำคัญของข้อมูล ในที่นี้แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ดังนี้

4.1 แผนภูมิเส้น เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูลหรือกลุ่มข้อมูล โดยกำหนดอัตราส่วนหรือช่วงที่เท่ากันลงบนเส้นตรงหรือเส้นขนาน อาจเป็นแนวตั้งหรือแนวนอน เช่น

ระยะเวลาการเดินทาง

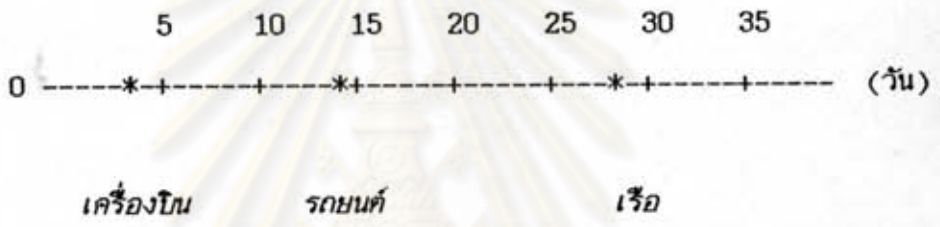

4.2 แผนภูมิพื้นที่ เป็นรูปแบบการแสดงลักษณะการจัดข้อมูลหรือกลุ่มข้อมูลโดยการแบ่งพื้นที่ลงบนภาพหรือรูปทรงเรขาคณิต เช่น วงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม เช่น

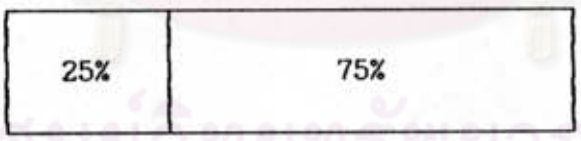

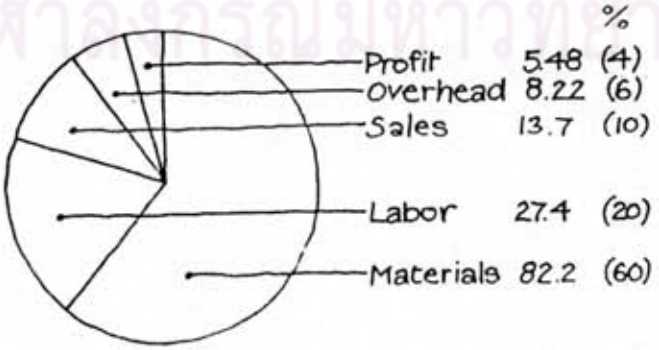

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 กราฟ เป็นรูปแบบการแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล หรือกลุ่มข้อมูล โดยการกำหนดค่าแหน่งข้อมูลเป็นจุด เส้น สัญลักษณ์ ในความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องของแกนตั้งและแกนนอน ซึ่งแกนทั้งสองจะตัดกันในมุมฉากหรือพื้นที่สี่เหลี่ยมมุมฉาก โดยพื้นที่นั้นอาจมีตารางหรือไม่ก็ได้ เช่น

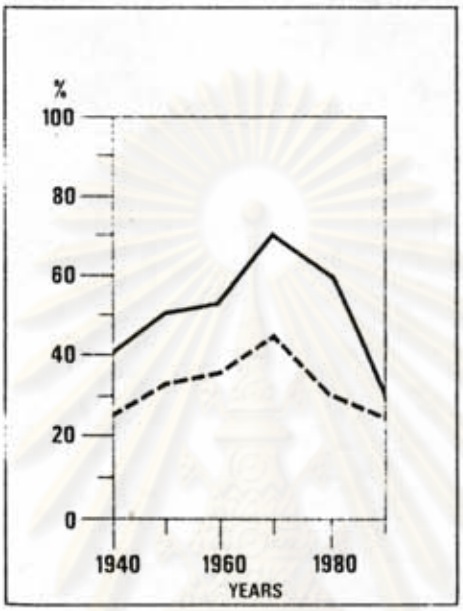

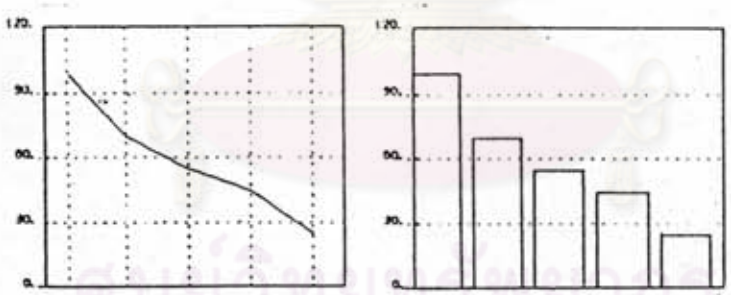

4.4 แผนภูมิอื่นๆ เป็นการนำเสนอข้อมูลด้วยแผนภูมิมากกว่า 1 รูปแบบในพื้นที่เดียวกัน หรือเป็นรูปแบบอื่นซึ่งไม่สามารถจัดเข้าพวกกับรูปแบบข้างต้นได้

ปริมาณการใช้ข้อมูลทางสถิติ หมายถึง จำนวนความถี่ของการใช้ข้อมูลทางสถิติประกอบการเสนอเนื้อหาในหนังสือพิมพ์รายวัน โดยการนับเป็นชิ้น

เนื้อหา หมายถึง ข่าวสาร สาระ หรืออื่น ๆ ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข่าวและเนื้อหาอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการโฆษณา

1. **ข่าว** หมายถึง การรายงานเหตุการณ์ หรือประเด็น หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นที่มีความหรือเรื่องราวที่สำคัญที่ประชาชนสนใจ และบรรณาธิการคัดสินใจลงพิมพ์เพื่อเสนอต่อผู้อ่าน ในที่นี้รวมถึงสรุปข่าว ซึ่งนำเสนอในรูปของตัวหนังสือและในรูปของภาพ โดยแบ่งออกเป็น 8 ชนิด คือ

1.1 ข่าวการเมือง เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง การดำเนินงานของรัฐบาลและบทบาทของพรรคการเมืองฝ่ายค้าน การร่างพระราชบัญญัติ และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

1.2 ข่าวเศรษฐกิจ เป็นข่าวเกี่ยวกับภาวะทางเศรษฐกิจ เช่น ราคาสินค้า การนำเข้า-ส่งออก การส่งเสริมการลงทุน ตลาดหลักทรัพย์ การเจรจาค้าการค้า ค่าครองชีพ การชำระหนี้ การกู้เงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ การขึ้นลงของเงินตรา เป็นต้น

1.3 ข่าวการศึกษา วิทยาศาสตร์และสิ่งแวดล้อม เป็นข่าวเกี่ยวกับแวดวงการศึกษา รวมไปถึงความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการค้นคว้าวิจัย

1.4 ข่าวอาชญากรรม เป็นข่าวเกี่ยวกับการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การฆาตกรรม การปล้นชิงทรัพย์ การค้ายาเสพติด เป็นต้น รวมไปถึงข่าวเกี่ยวกับการรบสงคราม และการพิพากษาคดีความของศาล

1.5 ข่าวสาธารณภัย เป็นข่าวเกี่ยวกับอุบัติเหตุ อุบัติภัย เช่น การเกิดอุทกภัย เพลิงไหม้ แผ่นดินไหว ที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน

1.6 ข่าวกีฬา เป็นข่าวเกี่ยวกับการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ รวมไปถึงข้อมูลก่อนและหลังการแข่งขัน

1.7 ข่าวสังคม เป็นข่าวเกี่ยวกับศาสนา วัฒนธรรม ตลอดจนความเคลื่อนไหวของบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีชื่อเสียงในสังคม

1.8 ข่าวบันเทิง เป็นข่าวเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวในวงการบันเทิง ทั้งภาพยนตร์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง ละคร ดนตรี ศิลปะและวรรณกรรม

2. **เนื้อหาอื่น** หมายถึง ข่าวสารหรือข้อความที่นำเสนอในลักษณะอื่น นอกเหนือไปจากรายงานข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ในที่นี้แบ่งออกเป็น 5 ชนิด คือ

2.1 บทบรรณาธิการ เป็นความเรียงสั้น ๆ ที่แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยผ่านการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบคอบ พร้อมกับชี้แนะทางออกที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นกลาง โดยมีกรอบและกำหนดตำแหน่งหน้าประจำในหนังสือพิมพ์

2.2 บทความ เป็นความเรียงร้อยแก้วหรือร้อยกรองที่มีการแสดงความคิดเห็น โดยอาจเป็นบทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์

2.3 สารคดี เป็นความเรียงร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ที่เสนอเนื้อหาที่เป็นจริงในเชิงนวนิยาย ด้วยความประณีตและสามารถสร้างอารมณ์ผู้อ่านให้เพลิดเพลิน ซึ่งอาจจะใช้ภาพเป็นส่วนประกอบการนำเสนอให้ผู้อ่านเข้าใจมากขึ้น

2.4 คอลัมน์ เป็นการแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องราวหรือประเด็นหนึ่ง ๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาที่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีความยาวจำกัดในเนื้อที่เฉพาะ มักจะมีการลงชื่อผู้เขียนหรือนามปากกา และมีตำแหน่งหน้าประจำในหนังสือพิมพ์

2.5 อื่น ๆ เป็นเนื้อหาซึ่งไม่สามารถจัดเข้าพวกกับเนื้อหาข้างต้นได้ เช่น ประกาศ รายงานสภาวะตุ้นโดยไม่มีเนื้อหาที่เป็นความเรียง เป็นต้น

นักหนังสือพิมพ์ หมายถึง บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่และมีตำแหน่งในกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์รายวัน ได้แก่ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว นักข่าว หรือรีไรท์เตอร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงรูปแบบและปริมาณของข้อมูลทางสถิติ ที่นำมาใช้ประกอบการเสนอเนื้อหาประเภทต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน

2. ทราบถึงข้อแตกต่าง ในการนำข้อมูลทางสถิติมาใช้ระหว่าง หนังสือพิมพ์คุณภาพกับหนังสือพิมพ์ปริมาณ และระหว่างหนังสือพิมพ์เนื้อหาทั่วไปกับหนังสือพิมพ์เนื้อหาเฉพาะด้าน

3. ทราบข้อมูลเบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้สนใจได้ใช้เป็นพื้นฐาน ในการศึกษาในแง่มุมที่แตกต่างกันไป ทำให้เกิดความรู้กว้างขวางขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อแวดวงวิชาการและวิชาชีพ